

Activitats per a la lectura de **Mar i cel** Àngel Guimerà

La intenció d'aquestes activitats és facilitar als alumnes i les alumnes la lectura d'aquesta adaptació de *Mar i cel*.

Per a això, al principi i al final s'inclouen unes fitxes amb preguntes de caràcter general sobre l'obra, l'època o l'autor.

La resta de les fitxes es componen d'activitats específiques (de comprensió, anàlisi i expressió), relacionades amb el contingut de cada un dels capítols d'aquesta obra.

Índex

Abans de la lectura	3
Durant la lectura	7
Acte I. Escena I	8
Acte I. Escena II. Escena III . Escena IV	9
Acte I. Escena V	10
Acte I. Escena VI. Escena VII. Escena VIII	11
Acte I. Escena IX. Escena X. Escena XI. Escena XII	12
Acte I. Escena XIII. Escena XIV. Escena XV	13
Acte I. Escenes XVI. Escena XVII. Escena XVIII. Escena XIX	14
Acte II. Escena I. Escena II. Escena III	15
Acte II. Escena IV. Escena V	16
Acte II. Escenes VI. Escena VII. Escena VIII. Escena IX	17
Acte II. Escena X. Escena XI. Escena XII. Escena XIII	18
Acte II. Escena XIV. Escena XV	19
Acte II. Escena XVI	20
Acte II. Escena XVII. Escena XVIII. Escena XIX	21
Acte III. Escena I. Escena II. Escena III	22
Acte III. Escenes IV. Escena V. Escena VI. Escena VII	23
Acte III. Escena VIII. Escena IX	24
Acte III. Escena X. Escena XI. Escena XII	25
Després de la lectura	26
Solucions i suggeriments	32

Activitats
Abans de la lectura

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

4 La trama de *Mar i cel* parteix de la idea de l'amor impossible. Informeu-vos d'altres obres literàries que comparteixin aquest tema i escriviu-ne el títol i el nom de l'autor/autora.

5 Aquesta obra s'encabeix en el subgènere de la tragèdia romàntica. Expliqueu breument què és una tragèdia i doneu alguns detalls sobre el moviment del Romanticisme català del segle XIX.

6 Els fets de l'obra transcorren durant el segle XVII, després de l'expulsió dels moriscos de la península Ibèrica. Busqueu-ne informació i escriviu algunes línies sobre aquest fet històric.

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

7 El llibre que llegireu és una adaptació de l'original, el qual era escrit en vers. Creieu que això i el fet que sigui en prosa us en facilitarà la lectura? Justifiqueu la resposta.

Activitats
Durant la lectura

DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA I

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA I

- 1** Ja en la primera escena es dibuixa la personalitat dels pirates a través de les seves intervencions. Fixeu-vos en els personatges de l'Osman i d'en Hassèn i descriuiu-ne els caràcters amb l'ajuda d'algunes de les coses que diuen.

Osman: _____

Hassèn: _____

- 2** En un moment donat en Hassèn diu que en Saïd no es fixa en la noia cristiana perquè entrarà a formar part de l'harem. Què és un harem?

DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA II. ESCENA III. ESCENA IV

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA II. ESCENA III

3 Expliqueu com es comporta en Saïd amb els pirates i amb la Blanca i el seu pare i com reaccionen els dos darrers amb en Saïd.

4 Per què el cap dels pirates se sorprèn en sentir el nom de la jove cristiana?

ESCENA IV

5 Per què en Saïd s'enfada tant amb en Malek? Què ens indica l'última intervenció d'en Malek?

DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA V

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA V

- 6** Àngel Guimerà ens explica per boca de la Blanca i el seu pare la causa del seu captiveri i el que els pot passar posteriorment. També ens diu qui és en Carles i quin era el destí de la noia. Feu un resum d'aquests fets.

- 7** Comenteu el contingut d'aquesta intervenció d'en Carles i la seva relació amb la religió cristiana:

«La mort serà dolça si ens ve d'aquesta gent. Però, filla meva, si nosaltres mateixos ens matéssim amb les nostres mans... L'infern...»
(Pàg. 25.)

**DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA IX. ESCENA X
ESCENA XI. ESCENA XII**

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA IX. ESCENA X

9 Quina és la confessió que fa en Ferran a la Blanca i després a en Carles? Com és que ho fa d'una manera tan sobtada? Com reaccionen pare i filla i per què?

ESCENA XI. ESCENA XII

10 Des de la primera escena, en Joanot se'ns mostra ple d'enigmes. Ara, en Ferran l'assenyala com un renegat. Anoteu el significat d'aquest terme.

DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA XIII. ESCENA XIV. ESCENA XV

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA XIII. ESCENA XIV

11 En el fons, en Saïd mostra una certa admiració per en Ferran.
Per què?

ESCENA XV

12 Per què la Blanca plora i canvia la seva actitud envers en Saïd?

13 Què es pot extreure de la pregunta que es fa en Saïd?

«[...] què podíem esperar d'una gent que porten el punyal i la creu
tot d'una peça?» (Pàg. 41.)

**DURANT LA LECTURA: ACTE I. ESCENA XVI. ESCENA XVII. ESCENA XVIII
ESCENA XIX**

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA XVI. ESCENA XVII. ESCENA XVIII

14 Els plors de la Blanca han sorprès el capità pirata i el seu fidel Hassèn dubta que siguin sincers. Com és que en Saïd n'està tan segur?

ESCENA XIX

15 Comenteu breument l'última intervenció d'en Saïd (pàg. 46), tot incidint en la seva actitud i les seves paraules.

DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA I. ESCENA II. ESCENA III

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA I

- 1** En la seva primera intervenció en Joanot s'autodefineix com un *Judes*. Per què? Qui era en realitat aquest personatge?

ESCENA II

- 2** Escriviu algunes expressions que demostrin l'estat de confusió de la Blanca i els dubtes que té en Carles envers la seva filla.

ESCENA III

- 3** Què li deu passar realment a la Blanca i per què es creu molesta amb el que està sentint?

DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA IV. ESCENA V

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA IV

4 Què signifiquen aquestes expressions dites per en Hassèn?

(Totes les expressions són de les pàgines 52-53.)

Té les males puces al cos: _____

Jo sóc el gos i ell és l'amo: _____

Sóc bord: _____

Us faran sultana: _____

ESCENA V

5 Per què en Saïd destitueix en Malek, el seu segon?

**DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA VI. ESCENA VII
ESCENA VIII. ESCENA IX**

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA VI. ESCENA VII

6 Escriviu diverses expressions que demostrin els sentiments confusos d'en Saïd per la Blanca. Creieu que són normals o explicables?

ESCENA VIII. ESCENA IX

7 En Hassèn, tot i ser molt fidel a en Saïd, no està d'acord sempre amb les seves decisions. En aquestes escenes, què és el que no li troba bé? Per què?

8 Què amaga el passat d'en Joanot?

9 Com creu que podria disculpar ara el seu pecat de cara als cristians?

**DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA X. ESCENA XI
ESCENA XII. ESCENA XIII**

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA X. ESCENA XI

10 Què demana la Blanca a en Ferran? Per què ho fa?

11 Indiqueu els fragments a partir dels quals en Saïd interpreta malament els sentiments de la Blanca i en Ferran.

ESCENA XII. ESCENA XIII

12 En aquestes escenes dramàtiques en Saïd diu traïdora a la Blanca. Per quin motiu? Per què el capità es mostra tan encegat amb ella? I per què al final sembla fer cas de les seves demandes?

DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA XIV. ESCENA XV

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA XIV. ESCENA XV

- 13** Com podríeu descriure el comportament d'en Saïd per confirmar a en Hassèn el seu amor per la cristiana? Creieu que és propi d'un personatge com el capità dels pirates? Justifiqueu la resposta.

- 14** Després de la seva confiança, en Hassèn respon al seu capità i aquest li replica. Expliqueu amb les vostres paraules el significat d'aquestes dues intervencions.

«HASSÈN: Sí, però quan desperto ella no hi és i l'ampolla és buida.
Tu també sembles un embriac!
SAÏD (*amb tristesa i compassió*): Oh! Miserable! Només ets un munt de carn per podrir!» (Pàg. 73.)

DURANT LA LECTURA: ACTE II. ESCENA XVI

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA XVI

15 Per què els pirates creuen que en Saïd els ha decebut?

16 Com és que només són en Saïd i en Joanot els que no s'alegren d'arribar a Alger?

DURANT LA LECTURA: ACTE III. ESCENA I. ESCENA II. ESCENA III

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA I

1 Per quins motius en Roc i en Guillem, dos dels soldats cristians, consideren boja o fins i tot endimoniada la Blanca?

ESCENA II

2 Quines sensacions desperta en la Blanca el capità dels pirates? Com s'han d'entendre?

ESCENA III

3 Què opineu sobre l'actitud que té en Joanot al final de l'acte II i en aquesta escena? Tingueu en compte també l'oferiment que fa a la Blanca.

**DURANT LA LECTURA: ACTE III. ESCENA IV. ESCENA V
ESCENA VI. ESCENA VII**

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA IV. ESCENA V

4 La Blanca parla amb la mà al cor mentre en Ferran ho fa des del seny. Escriviu diverses expressions en què això sigui evident.

ESCENA VI

5 En Carles renega de la seva filla de forma decidida. Creieu que aquesta opció és exagerada? Per què?

ESCENA VII

6 Interpreteu aquestes paraules d'en Ferran.

«FERRAN: Oncle. Mireu-la. Us pensàveu que era vostra perquè la va tancar en una presó daurada. Quina bogeria! Li va prendre l'aigua, però no la set. Ara els seus llavis senten la font i s'obren. Així és la vida!» (Pàg. 95.)

DURANT LA LECTURA: ACTE III. ESCENA VIII. ESCENA IX

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA VIII

7 Per què creieu que en Saïd ofereix lliurement la seva vida als cristians?

8 L'admiració d'en Ferran per en Saïd va augmentant. Com és que diu que la seva actitud és tan noble?

ESCENA IX

9 La passió del musulmà i de la cristiana es torna cada cop més complexa. En Saïd diu al final de l'escena que el mar i el cel només s'uneixen a l'horitzó. Intenteu explicar aquesta imatge literària que avança esdeveniments posteriors.

DURANT LA LECTURA: ACTE III. ESCENA X. ESCENA XI. ESCENA XII

Nom i cognoms:

Curs: Data:

ESCENA X. ESCENA XI. ESCENA XII

10 Feu un resum de l'argument d'aquestes escenes finals.

Activitats
Després de la lectura

DESPRÉS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1 Imagineu-vos aquestes altres alternatives que us proposem respecte a alguns aspectes de l'argument, els temes o els personatges de *Mar i cel*. Escriviu com podria haver estat el desenllaç de l'obra en cadascun dels casos.

En Saïd i la Blanca no s'enamoren:

Els pirates aconseguen amotinar-se contra en Saïd:

En Joanot no dóna suport als cristians:

DESPRÉS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

En Ferran no accepta l'amor d'en Saïd i la Blanca:

En Carles mata en Saïd:

La Blanca decideix seguir la seva vocació religiosa i s'oblida del que sent pel capità sarraí:

DESPRÉS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

2 No n'hi ha prou de llegir un text teatral. No ho creieu així? Per què no us apreneu per grups alguns dels monòlegs o escenes de l'obra i els representeu a l'aula davant de la resta de la classe? O, fins i tot, per què no enregistreu la representació i la passeu a l'aula? Podríeu suggerir a aquells companys i companyes a qui no agrada gaire fer teatre davant els altres que fessin de jurat de totes les representacions, així l'activitat seria més competitiva.

Us suggerim les seccions següents de *Mar i cel*:

– Monòlegs:

a) – Acte I, Escena XV, pàgines 40-41.

«SAÏD: [...] I ara escolteu tots [...] els assassins som nosaltres.»

b) – Acte I, Escena XIX, pàgina 45.

«BLANCA (*a part*): M'ofego [...] Et saludo, mort.»

c) – Acte II, Escena III, pàgines 50-51.

«BLANCA: Em demana que resi [...] el pensament com a càstig!»

d) – Acte II, Escena VII, pàgina 57.

«SAÏD: Que estrany que em sento! [...] sense gosar ni mirar-la tan sols.»

e) – Acte III, Escena VII, pàgina 96.

«BLANCA: Perdó! [...] perquè de tots és pare.»

– Escenes:

a)– Acte I, Escena I, pàgines 15-20.

b)– Acte II, Escena IV, pàgines 52-53.

c)– Acte III, Escenes IX-XII, pàgines 101-109.

DESPRÉS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

5 Àngel Guimerà va ser un dels candidats al Premi Nobel de Literatura de l'any 1904 i d'altres anys posteriors. Informeu-vos sobre els orígens, la història i les característiques d'aquest premi. Cerqueu informació, també, dels motius pels quals mai no li va ser concedit.

Solucions i suggeriments per resoldre
les **activitats** per a la lectura de
Mar i cel
d'Àngel Guimerà

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

- 1 Els temes del mestissatge i dels conflictes entre diferents cultures, que també apareixen en *Mar i cel*, són molt recurrents en Àngel Guimerà. Sabeu quins motius personals fan que l'autor els tracti?**

El fet que ell també era mestís: el seu pare era de raça blanca i la seva mare era guanxe (Illes Canàries). A més, va néixer abans que els seus pares es casessin. Tot plegat el va obsessionar tota la vida.

- 2 Per què en Saïd representa el símbol del mar i la Blanca, el del cel?**

Perquè és un pirata, que té el mar com a camp d'operacions, i ella és una cristiana (a més, destinada a ser monja) que creu en el cel com a símbol de l'eternitat.

- 3 Cerqueu a Internet el significat dels noms *Saïd* i *Blanca*, escriviu-lo i digueu si tenen alguna cosa a veure amb els seus personatges.**

Saïd significa «feliç», «content» o «amb sort». Potser el seu significat fa referència al seu caràcter actiu i apassionat.

Blanca és un nom que fa referència al color blanc amb relació a la puresa de cos i esperit. De fet, aquest personatge representa algú molt pur i ingenu pel que fa als dos aspectes.

- 4 La trama de *Mar i cel* parteix de la idea de l'amor impossible. Informeu-vos d'altres obres literàries que comparteixin aquest tema i escriviu-ne el títol i el nom de l'autor/autora.**

Entre d'altres es poden esmentar *Romeu i Julieta* de W. Shakespeare; *Tristany i Isolda* (anònim); *Lolita* de V. Nabokov, o *Cyrano de Bergerac* d'Edmund Rostand.

- 5 Aquesta obra s'encabeix en el subgènere de la tragèdia romàntica. Expliqueu breument què és una tragèdia i doneu alguns detalls sobre el moviment del Romanticisme català del segle XIX.**

Resposta oberta.

- 6 El fets de l'obra transcorren durant el segle XVII, després de l'expulsió dels moriscos de la península Ibèrica. Busqueu-ne informació i escriviu algunes línies sobre aquest fet històric.**

Resposta oberta

- 7 El llibre que llegireu és una adaptació de l'original, el qual era escrit en vers. Creieu que això i el fet que sigui en prosa us en facilitarà la seva lectura? Justifiqueu la resposta.**

Resposta oberta.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA I

- 1** Ja en la primera escena es dibuixa la personalitat dels pirates a través de les seves intervencions. Fixeu-vos en els personatges de l'Osman i d'en Hassèn i descriviu-ne els caràcters amb l'ajuda d'algunes de les coses que diuen.

Resposta oberta. Podem suggerir:

Osman: Pirata jove, al qual bull la sang. Només pensa a assaltar vaixells i a fer diners per aconseguir l'amor d'una dona.

Hassèn: Home d'una certa edat, més pràctic i equilibrat. És i vol ser la mà dreta d'en Saïd. Per això sempre es preocupa d'ell.

- 2** En un moment donat en Hassèn diu que en Saïd no es fixa en la Blanca perquè entrarà a formar part de l'harem. Què és un harem?

En el món musulmà, es tracta d'un conjunt de dones que pertanyen a un personatge masculí important i que viuen juntes al palau d'aquest.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA II. ESCENA III. ESCENA IV

Escena II. Escena III

- 3 Expliqueu com es comporta en Saïd amb els pirates i amb la Blanca i el seu pare i com reaccionen els dos darrers amb en Saïd.**

Amb els pirates, es comporta amb autoritat i amb poca paciència. A la Blanca i el seu pare, els tracta amb poc tacte i amb certa violència perquè són els seus presoners. Aquests dos últims senten fàstic i es violenten.

- 4 Per què el cap dels pirates se sorprèn en sentir el nom de la jove cristiana?**

Perquè es diu com la seva mare.

Escena IV

- 5 Per què en Saïd s'enfada tant amb en Malek? Què ens indica l'última intervenció d'en Malek?**

Perquè no fa bé la seva feina com a segon i vol massa protagonisme. En Malek no està d'acord a ser un manat i això ens indica que potser algun dia es pot rebel·lar contra el seu capità.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA V

- 6** Àngel Guimerà ens explica per boca de la Blanca i el seu pare la causa del seu captiveri i el que els pot passar posteriorment. També ens diu qui és en Carles i quin era el destí de la noia. Feu un resum d'aquests fets.

Han estat atacats i segrestats pels pirates sarraïns. Pot ser que la Blanca sigui portada a un harem i que posin un preu pel seu pare.

En Carles és un home ric que portava la seva filla a un convent de Barcelona perquè hi fes de monja.

- 7** Comenteu el contingut d'aquesta intervenció d'en Carles i la seva relació amb la religió cristiana:

«La mort serà dolça si ens ve d'aquesta gent. Però, filla meva, si nosaltres mateixos ens matéssim amb les nostres mans... L'infern...» (Pàg. 25.)

Si tots dos han de morir a mans dels sarraïns, serà una millor mort perquè haurà estat provocada pels infidels. Es podrien considerar uns màrtirs. Però suïcidar-se seria un gran mal, ja que el cristianisme considera un pecat el suïcidi: només Déu pot decidir la mort d'un cristià.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA VI. ESCENA VII. ESCENA VIII

8 En aquestes tres escenes en Ferran es mostra molt irònic amb els pirates que el tenen captiu. Esbrineu què és la ironia i escriviu-ne alguns exemples extrets del text. Després, expliqueu per què en Ferran actua així.

La ironia: consisteix a expressar una intenció amb un llenguatge de significat aparentment contrari, com a retret o burla.

Exemples:

—«Quina cabina tan enorme! A veure si ho endevino... És d'en Saïd?» (Pàg. 29.)

—«Només us penjaria a tots dels pals del vaixell.» (Pàg. 29.)

—«No preguntis si no vols saber.» (Pàg. 29.)

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA IX. ESCENA X. ESCENA XI. ESCENA XII

Escena IX. Escena X

9 Quina és la confessió que fa en Ferran a la Blanca i després a en Carles? Com és que ho fa d'una manera tan sobtada? Com reaccionen pare i filla i per què?

Que l'estima des de ja fa temps. Ho diu ara perquè és possible que mori en arribar a Alger i no li ho podria dir mai més. La Blanca li diu que això no és bo perquè ella vol ser monja i les monges s'han de dedicar a Déu. El seu pare pensa el mateix.

Escena XI. Escena XII

10 Des de la primera escena, en Joanot se'ns mostra ple d'enigmes. Ara, en Ferran l'assenyala com un renegat. Anoteu el significat d'aquest terme.

Es tracta d'una persona que, pel motiu que sigui, abandona la seva religió per abraçar-ne una altra.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA XIII. ESCENA XIV. ESCENA XV

Escena XIII. Escena XIV

11 En el fons, en Saïd mostra una certa admiració per en Ferran. Per què?

Perquè el considera un home valent i noble, gens covard malgrat les adversitats.

Escena XV

12 Per què la Blanca plora i canvia la seva actitud envers en Saïd?

Perquè en Saïd els explica que els cristians van matar el seu pare i després la seva mare, que aquesta va morir al seu davant amb gran valor i heroisme i que el va protegir fins al final. En Saïd no deixa de ser un dissortat que la vida ha tractat durament.

13 Què es pot extreure de la pregunta que es fa en Saïd?

«[...] què podíem esperar d'una gent que porten el punyal i la creu tot d'una peça?» (Pàg. 41.)

Que els cristians maten en nom de la seva religió amb crueltat. Cal tenir en compte que un punyal té una forma similar a una creu.

DURANT LA LECTURA

ACTE I. ESCENA XVI. ESCENA XVII. ESCENA XVIII. ESCENA XIX

Escena XVI. Escena XVII. Escena XVIII

14 Els plors de la Blanca han sorprès el capità pirata i el seu fidel Hassèn dubta que siguin sincers. Com és que en Saïd n'està tan segur?

Perquè segurament ja ha vist plorar moltes dones abans i pensa que els plors de la Blanca, per contra, poden ser sincers.

Escena XIX

15 Comenta breument l'última intervenció d'en Saïd (pàg. 46), tot incidint en la seva actitud i les seves paraules.

Resposta oberta, tot i que es pot dir que en Saïd ofereix la seva vida a la cristiana perquè no deixa de ser un desgraciat que ho ha perdut tot en aquesta vida i perquè creu que la Blanca no és com les altres dones, ja que ha plorat pel passat d'ell.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA I. ESCENA II. ESCENA III

Escena I

- 1 En la seva primera intervenció en Joanot s'autodefineix com un *Judes*. Per què? Qui era en realitat aquest personatge?**

Judes va ser l'apòstol que va traïr Jesús, en oferir-lo en safata a Ponç Pilat. En Joanot s'autoproclama així perquè creu haver traït també la seva religió.

Escena II

- 2 Escriviu algunes expressions que demostrin l'estat de confusió de la Blanca i els dubtes que té en Carles envers la seva filla.**

Per exemple:

a) «Etic com febrosa.» (Pàg. 48.)

«[...] el meu cap ja no sap on és.» (Pàg. 48.)

«[...] no li he dit res, al... desgraciat.» (Pàg. 49.)

b) «—No entenc per què no tractes aquests pirates com el que són.» (Pàg. 49.)

Escena III

- 3 Què li deu passar realment a la Blanca i per què es creu molesta amb el que està sentint?**

Deu començar a sentir-se enamorada d'en Saïd tot i que tal vegada no ho sàpiga. Se sent malament pels seus sentiments amorosos que té per un home que, a més a més, és musulmà.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA IV. ESCENA V

Escena IV

4 Què signifiquen aquestes expressions dites per en Hassèn?

(Totes les expressions són de les pàgines 52-53.)

Tè les males puces al cos: Té molt mal humor.

Jo sóc el gos i ell és l'amo: Jo sóc el servent de l'amo.

Sóc bord: No conec els meus orígens. No sé qui són els meus pares.

Us faran sultana: Anireu a l'harem del soldà i sereu seva.

Escena V

5 Per què en Saïd destitueix en Malek, el seu segon?

Perquè voldria matar en Ferran, tot i que aquest està encadenat. Per tant, el considera un covard que no té prou valor d'enfrontar-s'hi en les mateixes condicions.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA VI. ESCENA VII. ESCENA VIII. ESCENA IX

Escena VI. Escena VII

6 **Escriviu diverses expressions que demostrin els sentiments confusos d'en Saïd per la Blanca. Creieu que són normals o explicables?**

«Per què la vaig perdonar si em volia matar?» (Pàg. 57.)

«Si la tingués altra volta en els meus braços...» (Pàg. 57.)

«Lamento no haver trencat l'encís que em lliga a aquella dona estranya.» (Pàg. 57.)

Resposta oberta.

Escena VIII. Escena IX

7 **En Hassèn, tot i ser molt fidel a en Saïd, no està d'acord sempre amb les seves decisions. En aquestes escenes, què és el que no li troba bé? Per què?**

Que hagi triat en Joanot com el seu nou segon. Perquè és del parer que, d'un renegat, no se n'ha d'esperar res de bo.

8 **Què amaga el passat d'en Joanot?**

Que va matar la seva dona perquè aquesta li va ser infidel. Com que el seu dolor va ser tan gran, i a més va tenir por de la justícia, va fugir i es va fer musulmà.

9 **Com creu que podria disculpar ara el seu pecat de cara als cristians?**

Ajudant-los a alliberar-se dels sarraïns.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA X. ESCENA XI. ESCENA XII. ESCENA XIII

Escena X. Escena XI

10 Què demana la Blanca a en Ferran? Per què ho fa?

Que li enfonsi un punyal al pit quan arribin a terra. Perquè no vol anar a l'ha-rem del soldà.

11 Indiqueu els fragments a partir dels quals en Saïd interpreta malament els sentiments de la Blanca i en Ferran.

«BLANCA: I tu? I el teu amor? I les teves promeses d'infant?

[...]

BLANCA: I deies que m'estimaves.» (Pàg. 63.)

Escena XII. Escena XIII

12 En aquestes escenes dramàtiques en Saïd diu traïdora a la Blanca. Per quin motiu? Per què el capità es mostra tan encegat amb ella? I per què al final sembla fer cas de les seves demandes?

Perquè creu que amb els seus plors li va fer creure que era sincera. I també perquè està convençut que estima en Ferran i que no sent res per ell. Al final no els mata perquè la Blanca li confessa que no estima en Ferran i que tot ha estat una confusió.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA XIV. ESCENA XV

13 Com podríeu descriure el comportament d'en Saïd per confirmar a en Hassèn el seu amor per la cristiana? Creieu que és propi d'un personatge com el capità dels pirates? Justifiqueu la resposta.

Es comporta com un somiador i un enamorat de la vida i li pregunta si no s'ha sentit mai tan feliç i obert a les coses boniques. Pot semblar impropï d'un pirata cruel i sense sentiments, però en Saïd no deixa de comportar-se com un ésser humà més.

14 Després de la seva confiança, en Hassèn respon al seu capità i aquest li replica. Expliqueu amb les vostres paraules el significat d'aquestes dues intervencions.

«HASSÈN: Sí, però quan desperto ella no hi és i l'ampolla és buida. Tu també sembles un embriac!

SAÏD: (amb tristesa i compassió): Oh! Miserable! Només ets un munt de carn per podrir!» (Pàg. 73.)

- a) Quan torna a la realitat, s'adona que la dona dels seus somnis no existeix i que tot ha estat causa d'una borratxera.
- b) El considera un insensible.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA XVI

15 Per què els pirates creuen que en Saïd els ha decebut?

Perquè ja no es comporta com un capità, autoritari però bon company, i perquè veuen que només actua a partir del que sent per la Blanca.

16 Com és que només són en Saïd i en Joanot els que no s'alegren d'arribar a Alger?

El primer perquè perdrà la Blanca i el segon perquè no veu el seu futur gaire clar després d'haver traït els sarraïns.

DURANT LA LECTURA

ACTE II. ESCENA XVII. ESCENA XVIII. ESCENA XIX

17 Expliqueu què passa en aquestes tres escenes tan dramàtiques.

Els pirates, conduïts per en Malek intenten amotinar-se contra en Saïd, quan s'adonen que només es preocupa pel bé de la cristiana. En Saïd i la Blanca saben que, si arriben a la costa, perdran el contacte. En Joanot allibera els cristians, els quals combaten amb els pirates, mentre el vaixell s'allunya de terra, dirigit per soldats i mariners cristians. La Blanca aconsegueix que en Saïd no lluiti. Els cristians entren a la cambra on hi ha en Saïd i la Blanca amb la intenció de matar el capità sarraí, però desisteixen de fer-ho en veure que la noia es posa el punyal al pit per tal de matar-se.

DURANT LA LECTURA

ACTE III. ESCENA I. ESCENA II. ESCENA III

Escena I

- 1 Per quins motius en Roc i en Guillem, dos dels soldats cristians, consideren boja o fins i tot endimoniada la Blanca?**

Perquè ella no es mou de davant la cambra on hi ha tancat en Saïd per protegir-lo del seu pare, que el vol matar. A més, ni respon ni s'immuta tot i les advertències i amenaces que rep.

Escena II

- 2 Quines sensacions desperta en la Blanca el capità dels pirates? Com s'han d'entendre?**

Les mateixes sensacions d'afecte i amor que rebia de la seva mare quan era una nena. Com que de jove ha portat una vida dedicada a la religió, no ha tornat a tenir aquestes sensacions. És amor el que ara sent.

Escena III

- 3 Què opineu sobre l'actitud que té en Joanot al final de l'acte II i en aquesta escena? Tingueu en compte també l'oferiment que fa a la Blanca.**

Resposta oberta.

DURANT LA LECTURA

ACTE III. ESCENA IV. ESCENA V. ESCENA VI. ESCENA VII

Escena IV. Escena V

4 La Blanca parla amb la mà al cor mentre en Ferran ho fa des del seny. Escriviu diverses expressions en què això sigui evident.

«BLANCA: —[...] estic disposada a morir si intenta creuar aquesta porta.»
(Pàg. 90.)

«—Li dec la meva honra. La meva vida.» (Pàg. 91.)

«FERRAN: —Penso només en la teva felicitat.» (Pàg. 91.)

«—[...] Però ets a un pas de l'abisme i temo que potser tu mateixa n'ignores la fondària.» (Pàg. 92)

Escena VI

5 En Carles renega de la seva filla de forma decidida. Creieu que aquesta opció és exagerada? Per què?

Resposta oberta.

Tingueu en compte que en Carles és un fanàtic que posa la religió per damunt dels sentiments i de tot, fins i tot de l'amor de la seva filla.

Escena VII

6 Interpreteu aquestes paraules d'en Ferran

«FERRAN: Oncle. Mireu-la. Us pensàveu que era vostra perquè la va tancar en una presó daurada. Quina bogeria! Li va prendre l'aigua, però no la set. Ara els seus llavis senten la font i s'obren. Així és la vida!» (Pàg. 95.)

La Blanca ja no és la nena que vol viure només per a Déu, sinó una dona de carn i ossos que vol viure la vida.

DURANT LA LECTURA

ACTE III. ESCENA VIII. ESCENA IX

Escena VIII

7 Per què creieu que en Saïd ofereix lliurement la seva vida als cristians?

Per tal de protegir la Blanca i perquè pensa que ja no té cap sentit.

8 L'admiració d'en Ferran per en Saïd va augmentant. Com és que diu que la seva actitud és tan noble?

Perquè veu que és valent i honest. A més, s'adona que el seu amor per la seva cònjuge és sincer.

Escena IX

9 La passió del musulmà i de la cristiana es torna cada cop més complexa. En Saïd diu al final de l'escena que el mar i el cel només s'uneixen a l'horitzó. Intenteu explicar aquesta imatge literària que avança esdeveniments posteriors.

El cel representa, tal com ja s'ha dit, la noia cristiana, mentre que el mar representa el capità musulmà. L'horitzó és l'únic lloc on creuen que poden trobar-se, perquè és impossible fer-ho en cap altre lloc. De fet, tot es tracta d'una il·lusió, perquè l'horitzó no deixa de ser un miratge, ja que a mesura que ens hi acostem es va allunyant i, per tant, no hi podem arribar mai. El que realment vol refermar Àngel Guimerà és la impossibilitat total d'aquest amor.

DURANT LA LECTURA

ACTE III. ESCENA X. ESCENA XI. ESCENA XII

10 Feu un resum de l'argument d'aquestes escenes finals.

En Ferran ofereix a en Saïd que s'escapi per la finestra durant la nit i que pugi en una barca que ha deixat preparada i que vagi cap a Alger. Després d'abraçar-se, en Saïd s'acomiada de la Blanca. Entra en Carles i ho descobreix tot; dispara a en Saïd, però la Blanca s'hi interposa i cau ferida. Finalment, tots dos cauen al mar abraçats i desapareixen.

DESPRÉS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

- 1** Imagineu-vos aquestes altres alternatives que us proposem respecte a alguns aspectes de l'argument, els temes o els personatges de *Mar i cel*. Escriviu com podria haver estat el desenllaç de l'obra en cadascun dels casos.

En Saïd i la Blanca no s'enamoren:

Resposta oberta.

Els pirates aconseguen amotinar-se contra en Saïd:

Resposta oberta.

En Joanot no dona suport als cristians:

Resposta oberta.

En Ferran no accepta l'amor d'en Saïd i la Blanca:

Resposta oberta.

En Carles mata en Saïd:

Resposta oberta.

La Blanca decideix seguir amb la seva vocació religiosa i s'oblida del que sent pel capità sarraí:

Resposta oberta.

- 2** No n'hi ha prou de llegir un text teatral. No ho creieu així? Per què no us apreneu per grups alguns dels monòlegs o escenes de l'obra i els representeu a l'aula davant de la resta de la classe? O, fins i tot, per què no enregistreu la representació i la passeu a l'aula? Podríeu suggerir a aquells companys i companyes a qui no agrada gaire fer teatre davant els altres que fessin de jurat de totes les representacions, així l'activitat seria més competitiva.

Us suggerim les seccions següents de *Mar i cel*:

– Monòlegs:

a)– Acte I, Escena XV, pàgines 40-42.

«SAÏD: [...] I ara escolteu tots [...] els assassins som nosaltres.»

b)– Acte I, Escena XIX, pàgina 45.

«BLANCA (*a part*): M'ofego [...] Et saludo, mort.»

c)– Acte II, Escena III, pàgines 50-51.

«BLANCA: Em demana que resi [...] el pensament com a càstig!»

d)– Acte II, Escena VII, pàgina 57.

«SAÏD: Que estrany que em sento! [...] sense gosar ni mirar-la tan sols.»

e)– Acte III, Escena VII, pàgina 96.

«BLANCA: Perdó! [...] perquè de tots és pare.»

– Escenes:

a)– Acte I, Escena I, pàgines 15-20.

b)– Acte II, Escena IV, pàgines 52-53.

c)– Acte III, Escenes IX-XII, pàgines 101-109.

Resposta oberta.

- 3 Creeu diversos elements d'escenografia i attrezzo (mobles, decorats, materials diversos, llums, efectes especials, vestuari, música...) d'un dels tres actes. Podeu fer-los tant amb dibuixos com amb una maqueta.**

Resposta oberta.

- 4 Argumenteu si aquesta obra de teatre podria adaptar-se fàcilment al cinema i si, per la seva trama, podria atreure tant la crítica com el públic.**

Resposta oberta.

- 5 Àngel Guimerà va ser un dels candidats al Premi Nobel de Literatura de l'any 1904 i d'altres anys posteriors. Informeu-vos sobre els orígens, la història i les característiques d'aquest premi. Cerqueu informació, també, dels motius pels quals mai no li va ser concedit.**

Resposta oberta.

